

to Mænd at raade over, og dem opfordrede han til at stemme paa Grev Holstein. Den ene stemte alligevel paa Feldthuset, men blev Dagen efter opsagt af sin Kondition — det kan formentlig ikke svække Valget — og den anden maatte blive hjemme, da Forpagteren ikke kunde undvære ham. Det antager jeg ikke, hvis han har været Lejende, er Noget, man passende kan byde et Tying som Grund til Kuldkastelse af et Valg. Saa staar der endelig tilbage dette om, at Husmænd under Cape Gods i Voslunde Sogn, saavel Leiere som Fæstere, have ved Gudsforvalter Citrup faaet Tilhold om at blive hjemme paa Valgdagen. Jeg skal bemærke, at det er det Hele, han ansøger om det Punkt. Der kommer saa en Fortælling om, at 10 Mænd vare til Stede en Dag paa Guds-kontoret for at betale Skatter, og at Gudsforvalteren skulde have sagt det til dem, som før blev oplæst, at, naar Noget, der tjente ham, stemte mod hans Herre, jog han ham væk. Jeg maa nu bemærke, at denne Paastand om, at der er givet disse Husmænd, som ikke blot vare Leiere, men — staar der — ogsaa Fæstere, Tilhold om at blive hjemme, i og for sig ikke er bestyktet ved Noget som helst. Det er blot en løs Paastand fra Hr. Feldthusens Side, og efter de forskjellige, som jeg tror, mindre paalidelige Meddelelser, han har givet for adskillige andre Punktets Vedkommende, er der vistnok ingen Grund til at fæste nogen særlig Lid til, at dette skulde være gaaet for sig paa den Maade. Det er ogsaa i og for sig urimeligt at antage, at man skulde kunne have virket paa denne Maade paa Fæstere, hvis Retssikring det ikke var den Paagældende muligt at røkke, naar de svarede deres Afgifter, og at man lige over for dem skulde have givet et saadant Tilhold, er jo i og for sig ganske utroligt. Derfor antager jeg ikke, at det har forholdt sig saaledes, som Feldthuset siger; men hvis man endogfaa vil gaa ud fra den modsatte Forudsætning, hvis man vil gaa ud fra, at det virkelig forholder sig saaledes, bliver Spørgsmaalet, hvilken Virkning der kan tillægges det, at noget Saadant er sket. Og i saa Henseende tror jeg nu rigtignok, at det er aabenbart, at selv om det skulde forholde sig saaledes, vilde det ingen Indflydelse kunne faae paa Valgets Gyldighed. Jeg skal i saa Henseende fremhæve, at, selv om man tillagde det den allerførste Betjødning, er det efter Klagerens egen Forklaring saaledes, at i det Sogn, hvorom Talen er, nemlig Voslunde Sogn, var Stemmegivningen denne Gang kun 63 Stemmer gunstigere for Grev Holstein, end den havde været ved det foregaaende Valg. Men iøvrigt skal jeg bemærke, at en saadan Opfordring som den, der her paastaas at være givet til Husmændene, vistnok ikke kan anses for at være ulovlig. Hvis man spørger mig, om jeg anser en saadan Opdræden, hvis den skulde være brugt, hvad jeg, som sagt, ikke antager, for heldig, saa

vil jeg dertil ubetinget svare: Nei, det gjør jeg ikke. Jeg har med megen Beklagelse set, hvorledes i de senere Aar Agitationen har trængt sig ind paa det private og økonomiske Omraade, Noget, der er i høj Grad beklageligt, fordi det mere end noget Andet er skiftet til at bele Folket i to Leire og stille dem lige overfor hinanden, ikke blot som politiske Modstandere, men ligefrem som personlige Fjender. Dette er jo Noget, som vi Alle kjende saa godt, og have set udøvet i flere Aar; at man i Blade f. Ex. har truet Kjøbmænd med at unddrage dem sin Søgning, naar de ikke stemte paa en eller anden Maade. Vi have endnu i de allerførste Dage set et Exempel derpaa i et Blad,ovre i Varde tror jeg, hvor man har fremsat en saadan Trusel lige over for Kjøbmændene i Esbjerg, at det skulde gaa dem ilde, hvis de ikke stemte med Venstre ved følgende Valg. At Agitationen saaledes griber ind paa det private og økonomiske Omraade, er Noget, som forekommer mig yderst beklageligt. Deri er jeg enig med, hvad der blev udtalt i Saar af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund); men de Herrer kunne ikke undres paa, at efter at Agitationen saa længe er bleven udøvet fra den Side, begynder man nu ogsaa at udøve noget lignende fra den anden Side. Man har saa længe alene drevet den Art Agitation, at man har troet at have vundet et Slags Hævd derpaa. Man vil indføre Hævdsprincipet paa det politiske Omraade. Det er gaaet mange ærede Venstrefolk, ligesom det er gaaet Feldthuset med Hensyn til Dampskibet. Han har saa længe set, at ærede Venstrefolk have kunnet høre Valgere til Valgstedet, og har aldrig fundet noget Betydende deri, men da han ser, at Højrefolkene leier et Dampskib for at føre Valgere over fra nogle Der, siger han: Kan det dog virkelig være tilladeligt? Det kan han ikke faae i sit Hoved, og han er fuldkommen i god Tro, fuldkommen bona fide. Paa samme Maade er det gaaet overordentlig mange ærede Medlemmer af Venstre her i Landet, at de have troet, at Sligt var udøvet saa længe af dem, at det ikke kunde være tilladt Andre at udøve den Slags Agitation. Nu er den imidlertid begyndt fra anden Side. Jeg finder det, som sagt, beklageligt, hvis noget Saadant har fundet Sted, men jeg kan ikke finde det ulovligt. Det maa jeg erklære. Det er det efter min Overbevisning ikke. Jeg hørte jo nok forleden Dag det ærede Medlem for Svendborg Amts 2den Valgkreds (Stenbæk) optaste Lovul, om man dog ikke nok kunde faae noget Saadant ind under Straffelovens § 113, der taler om den, som med Vold eller Trusel om Vold antaster Valgfriheden. Men i den Henseende tror jeg dog at kunne berolige det ærede Medlem. Overfor disse Trusler mod Kjøbmændene om at unddrage dem Søgning eller Trusler mod Leiehusmændene om